

Kulturhusgebouwen

‘Reuring in de
kernen’

Datum: 1-2-2023

Kulturhusgebouwen

‘Reuring in de kernen’

Inhoudsopgave

1.	AANLEIDING EN SITUATIE	4
2.	WAT BEDOELEN WE MET EEN KULTURHUS IN DIT KADER?	5
3.	WAT WILLEN WE BEREIKEN?	6
4.	TOEKOMSTBESTENDIGE KULTURHUSEN	7
5.	ROBUUSTE FINANCIËN	9
6.	EIGENAARSCHAP EN VERANTWOORDING	10
7.	TOT SLOT	11

1. Aanleiding en situatie

De Kulturhusen in de gemeente Dalfsen leveren een belangrijke bijdrage aan het maatschappelijk, cultureel en sportief klimaat van en voor inwoners in onze gemeente. Wij willen daarom in iedere kern van de gemeente Dalfsen een Kulturhus.

Kulturhusen bestaan al sinds lange tijd in de gemeente Dalfsen. En ieder Kulturhus heeft haar eigen unieke situatie en historie. Zo is per Kulturhus de lokale kleur en inbedding in de gemeenschap verschillend. Ook de relatie met de gemeente, de eigendomssituatie van het pand en de subsidiëring en juridische constructie is verschillend.

De afgelopen jaren maakten we met een aantal Kulturhusen afspraken over eigendom van gebouwen, onderhoud, beheer en exploitatie. Hieruit leerden we dat voor een goede relatie en samenwerking tussen gemeente en Kulturhusen een gemeenschappelijk kader wenselijk is. Een kader dat duidelijkheid geeft over rollen, wederzijdse verwachtingen, commitment en gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Belangrijk aandachtspunt is het toekomstbestendig partnerschap met de Kulturhusen. Hiervoor is structurele ondersteuning vanuit de gemeente in denkkraft en financiële middelen essentieel. Van de vrijwilligersbesturen van de Kulturhusen vragen we veel. Daarom is het belangrijk dat deze besturen zich gesteund voelen en verantwoordelijkheid kunnen nemen. Een kader kan daarin helpend zijn.

In deze kadernotitie gaan we in op de doelstellingen, die we als gemeente willen bereiken met onze Kulturhusen. En hoe we de voorwaarden scheppen voor toekomstbestendige Kulturhusgebouwen, die door vrijwilligersbesturen worden geëxploiteerd, beheerd en onderhouden.

Kulturhus De Wiekelaar, Oudleusen

2. Wat bedoelen we met een Kulturhus in dit kader?

We definiëren een aantal begrippen, zodat we met een gezamenlijke taal werken.

Het Kulturhus is vanaf 2000 in uiteenlopende vormen en omvang ingevoerd in Nederland. Dit zien we ook terug in Dalfsen, waarbij ieder Kulturhus een eigen vorm en omvang heeft.

We definiëren een Kulturhus als volgt:

'Een Kulturhusconcept is een voorziening van één of meerdere gebouwen/daken in een kern, waarin verschillende participanten samenwerken. Dit zijn vaak zowel niet-commerciële als commerciële participanten. Denk dan aan de Bibliotheek, SAAM, kinderopvang, en GGD. En ook sportverenigingen, culturele instellingen (zoals de muziekschool) en scholen kunnen participeren in het concept. Het Kulturhusconcept voorziet daarnaast in vergaderfaciliteiten en ontmoetingsplekken. Bedoeling is dat door inventieve verbindingen tussen participanten meerwaarde ontstaat. En daarmee een belangrijke bijdrage levert aan de vitaliteit en reuring in kernen.

Het Kulturhus bevat twee componenten:

1. **Het Kulturhusgebouw;** bestaande uit één of meerdere gebouwen, die onderling samenhang hebben.
2. **Het Kulturhusconcept;** het geheel aan activiteiten van de vaste samenwerkingspartners, die hiermee hun gezamenlijke maatschappelijke doelen realiseren.

Het Kulturhusconcept kán alleen bestaan met actieve deelname door diverse maatschappelijke partijen. Bibliotheek en welzijnswerk zijn vaste samenwerkingspartners, zonder hen geen *Kulturhusconcept*.

De partners en gebruikers

Diverse mensen en partijen vanuit de gemeenschap maken gebruik van het Kulturhus. Enige definiëring van de termen:

- *Gebruikers* zijn de eindgebruikers; de mensen en organisaties die de Kulturhusgebouwen bezoeken, diensten afnemen van de partners in het Kulturhus.
- *Vaste samenwerkingspartners;* dit zijn de vaste samenwerkingspartijen, die ruimtes huren en/of structureel faciliteiten gebruiken in het Kulturhusgebouw en langdurig samenwerken met het Kulturhus. Zij vormen samen het Kulturhusconcept. Bibliotheek en welzijn zijn vaste partners in het Kulturhusconcept.
- *Huurders* zijn partijen, die vanuit de maatschappelijke doelstellingen huren in het Kulturhusgebouw en de faciliteiten gebruiken, maar geen vaste samenwerkingspartners zijn (in de zin van het Kulturhusconcept).
- *Incidentele samenwerkingspartners* zijn partijen, die incidenteel activiteiten organiseren of gebruik maken van de faciliteiten, zonder dat in het Kulturhusconcept wordt geparticipeerd. Dit kunnen ook huurders zijn. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van een themamarkt in het Kulturhus, waar ook winkeliers uit de omgeving een bijdrage aan leveren. Of scholen die niet alleen de sporthal huren, maar ook bijdragen aan de uitvoering van een activiteit in het Kulturhus.

Kulturhus De Mozaïek, Lemelerveld

3. Wat willen we bereiken?

Ons doel met de Kulturhusen is het creëren van reuring in onze gemeenschappen; het mogelijk maken van ontmoeten, sociale binding en voorzieningen in passende gebouwen. Hiervoor stellen we twee doelstellingen:

- 1. Met onze Kulturhusen versterken we de vitaliteit en leefbaarheid van onze gemeenschappen en inwoners door het maatschappelijk, cultureel en sportief klimaat in onze gemeente te activeren;*
- 2. Hiervoor willen we in de vijf grotere kernen van onze gemeente toekomstbestendige Kulturhusgebouwen.*

De eerste doelstelling bereiken we door middel van een maatschappelijke opdracht aan (de partners die deelnemen aan) het Kulturhusconcept. Dit doen we vanuit het opgavegericht werken binnen de gemeente Dalfsen. Het Beleidsplan preventiebeleid 'Dalfsen vitaal en veerkrachtig' vormt de basis voor de maatschappelijke opdracht aan de samenwerkingspartners in het Kulturhusconcept. Per kern leggen we deze opdracht vast in een convenant. De verdere uitwerking inclusief rollen en verantwoordelijkheden van de vaste samenwerkingspartners valt onder de uitvoering van het preventieplan.

In deze kadernotitie gaan we verder in op hoe we de tweede doelstelling willen bereiken; toekomstbestendige Kulturhusen in onze kernen. De inhoud van de eerste doelstelling is beschreven in de andere beleidsdocumenten en werken we per kern met de Kulturhusen verder uit.

4. Toekomstbestendige Kulturhusen

Om de Kulturhusgebouwen toekomstbestendig te maken is het belangrijk dat we vanuit dit kader de voorwaarden scheppen voor duurzame en toegankelijke Kulturhusgebouwen.

Hiervoor stellen we in onderstaande paragrafen een aantal uitgangspunten vast over de exploitatie, het eigendom, het beheer, robuuste, gezonde financiën en verantwoording. Deze moeten ons helpen om samen met de Kulturhusen invulling te geven aan toekomstbestendige Kulturhusen.

a. De exploitatie van de Kulturhusgebouwen

De instandhouding van de Kulturhusgebouwen zien we als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente Dalfsen en de lokale maatschappelijke partij. Dit is een juridische entiteit, die wortels heeft in de lokale samenleving en de vorm heeft van een stichting, vereniging of eventueel vennootschap. We maken hier afspraken over die passend zijn bij de lokale situatie. We maken deze afspraken op basis van deze kadernotitie, zodat voor iedereen de verwachtingen over en weer duidelijk zijn. We gaan hierbij uit van het volgende:

de exploitatie van de Kulturhusgebouwen is in handen van een lokale maatschappelijke partij, die eigenaar is van het Kulturhusgebouw.

De exploitatie voldoet in ieder geval aan de volgende uitgangspunten:

- De lokale maatschappelijke partij zorgt voor een gezonde sluitende exploitatie. Daarbij moeten zij rekening houden dat de Kulturhusen een maatschappelijke functie vervullen.
- De lokale maatschappelijke partij verhuurt aan samenwerkingspartners en huurders met activiteiten, die bijdragen aan de op dat moment geldende maatschappelijk doelstellingen van de gemeente. Dit geldt zowel voor de maatschappelijke als commerciële huurders.
- De lokale maatschappelijke partij exploiteert het Kulturhusgebouw, zodat dit bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van het Kulturhus én dit past binnen de op dat moment geldende maatschappelijke doelstellingen van de gemeente;
- Bij de subsidieverlening stelt de gemeente voorwaarden over commerciële activiteiten en de balans tussen maatschappelijke en commerciële verhuur.

Bovengenoemde uitgangspunten werken we samen met de Kulturhusen verder uit en krijgen een plek in de lokale afspraken en/of subsidieverlening.

De exploitatie van een Kulturhusgebouw is gebaat bij beslissings- en handelingsruimte. De lokale maatschappelijke partij heeft de positie om de (veranderende) behoeften in de lokale gemeenschappen goed in beeld te hebben en hierop in te spelen. Dit is uitdrukkelijk de bedoeling. Dit moet ertoe leiden dat de maatschappelijke partij naar eigen inzicht handelt ten dienste van de lokale gemeenschap en haar inwoners.

b. Het eigendom van de Kulturhusgebouwen

We willen Kulturhusen die reuring creëren in onze gemeenschappen, zodat de lokale gemeenschap de vruchten plukt van het Kulturhus. Dit betekent dat de eigenaren en/of beheerders van de Kulturhusgebouwen eigenaarschap en verantwoordelijkheid moeten voelen en nemen. En tegelijkertijd ruimte ervaren om aan te sluiten op de wensen van de lokale gemeenschap en situatie. Dit komt het functioneren in- en met die gemeenschap ten goede. Daarom richten wij ons op het volgende:

Het eigendom van een Kulturhusgebouw is in handen van een lokale maatschappelijke partij, die verbonden is met de lokale gemeenschap en die samenwerkingspartner is van het Kulturhusconcept.

Er zijn situaties, waarbij dit niet mogelijk of wenselijk is. Ook kan het voorkomen dat het Kulturhus onder meerdere daken is gehuisvest. Daar waar het eigendom niet in handen is van een lokale maatschappelijke partij, die onderdeel is van het Kulturhusconcept, maken we afspraken hoe deze wel de rol van beheerder voor het Kulturhusconcept kan vervullen.

c. Beheer en onderhoud van de Kulturhusgebouwen

Bij eigendom hoort beheer en onderhoud van het gebouw. Wij sturen erop dat:

het beheer en het onderhoud van de Kulturhusgebouwen is in handen van de lokale maatschappelijke partij, die eigenaar is van het Kulturhusgebouw.

Het beheer voldoet in ieder geval aan de volgende voorwaarden:

- Het beheer en onderhoud van het Kulturhusgebouw draagt bij aan de maatschappelijke opdracht van het Kulturhusconcept;
- Het beheer en onderhoud draagt bij aan een uitnodigend Kulturhusgebouw en stimuleert de samenwerking tussen de samenwerkingspartners van het Kulturhusconcept.
- De lokale maatschappelijke partij gedraagt zich als een betrouwbaar, toegankelijk, redelijk en zorgzaam persoon ten opzichte van haar eigendom, huurders en gebruikers.
- De eigenaar draagt bij aan de toekomstbestendigheid van het gebouw.

Kulturhus De Spil, Nieuwleusen

5. Robuuste financiën

Goed functionerende Kulturhusen vragen om goed functionerende Kulturhusgebouwen, die worden beheerd en onderhouden. Dat kan alleen met een gezonde financiële huishouding.

Daarom stellen wij de volgende voorwaarde:

De lokale maatschappelijke partijen dragen er zorg voor dat zij de exploitatie, het beheer en onderhoud van hun Kulturhusgebouw borgen met robuuste financiën;

De gemeente Dalfsen verstrekt de eigenaar een meerjarensubsidie, waarmee deze het Kulturhusconcept faciliteert.

De exploitatie van ieder Kulturhus is uniek. Dat geldt voor de inkomsten en uitgaven. Op dit moment subsidiëren we de Kulturhusen zeer verschillend.

Om alle Kulturhusgebouwen de mogelijkheid te bieden een gezonde huishouding te voeren, willen we ruimte bieden voor de wijze waarop de lokale stichtingen en verenigingen hun Kulturhusgebouw exploiteren. In de vorige paragraaf formuleerden we daar een aantal uitgangspunten voor. We willen naar een verdeling van middelen, die verklaarbaar is en uitgaat van gelijkwaardigheid en tegelijkertijd recht doet aan de onderlinge verschillen. Alle Kulturhusen hebben recht op een situatie waarbij ze in staat zijn tot een gezonde financiële exploitatie. We werken toe naar harmonisatie van de subsidies voor de Kulturhusgebouwen, die een gezonde exploitatie van de Kulturhusgebouwen mogelijk maakt.

Dit doen we door:

1. *Inventarisatie* huidige directe en indirecte subsidies en financiële bijdragen (0-meting);
2. *Opstellen heldere objectieve indicatoren* (bijvoorbeeld m², grootte van het verzorgingsgebied, aantal fte's, horecaomzet, vergunning ja/nee, functies, voorzieningen, intensiteit gebruik, etc.);
3. Afzetten huidige subsidiebedrag tegen indicatoren, vanuit daar *conclusies* trekken;
4. Deze indicatoren geven een richting voor de harmonisatie, waarbij iedere situatie om een eigen *afweging* vraagt, die volgbaar en uitlegbaar is;
5. De wijze van subsidiëren aanpassen naar meerjarensubsidies.

Kappers, Hoonhorst

6. Eigenaarschap en verantwoording

Een Kulturhus is pas toekomstbestendig als deze is verankerd in de lokale gemeenschap en deze gemeenschap verantwoordelijkheid neemt om met elkaar reuring en activiteiten te organiseren. Met dit kader sturen we op eigenaarschap in de lokale gemeenschap. De vorige paragrafen richtten zich op de uitgangspunten om dit mogelijk te maken.

Eigenaarschap vraagt ook om verantwoording. Verantwoording over het al dan niet bereiken van doelstellingen en over de wijze waarop dat is gedaan. De Kulturhusen zijn immers met gemeenschapsgeld gerealiseerd. Dit willen we als volgt vormgeven:

- De lokale maatschappelijke partij draagt zorg voor de kwaliteit en een gezonde governance van het bestuur;
- De lokale maatschappelijke partij legt aan de gemeente, haar partners en haar gebruikers verantwoording af over de exploitatie, beheer en onderhoud van het Kulturhusgebouw;
- Gedurende het jaar gaan de lokale maatschappelijke partijen van de Kulturhusgebouwen en het college van B&W met elkaar in gesprek over de exploitatie, beheer en onderhoud van het Kulturhusgebouw;
- Jaarlijks is er een verantwoordingsmoment om de gemeenteraad te laten zien wat vanuit het Kulturhusgebouw wordt gedaan. Dit is gekoppeld aan de maatschappelijke opdracht;
- Het college van B&W kan bij wangedrag het voltallige bestuur en of de raad van toezicht schorsen. Dit is opgenomen in de statuten van de lokale stichting / vereniging en de artikelen in de statuten die hierover gaan, kunnen alleen gewijzigd na instemming van het college van B&W;
- Het college van B&W wordt informeel geconsulteerd bij toekomstige bestuursleden en leden van de raad van toezicht.

De wijze waarop iedere lokale maatschappelijke partij verantwoording aflegt vergt maatwerk. Het moet passend zijn bij de omvang van het Kulturhus, bij de lokale gemeenschap en in verhouding staan met de hoogte van de financiële steun vanuit gemeente of anderen.

Wij maken daarom met iedere lokale maatschappelijke partij afspraken over de wijze waarop zij verantwoorden. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Inzicht in de financiële situatie en besteding van de beschikbare middelen; de inkomsten en de uitgaven voor het Kulturhusgebouw;
- Inzicht in de uitgevoerde activiteiten ten aanzien van exploitatie, beheer en onderhoud van het Kulturhusgebouw;
- Inzicht in de verwachte toekomstige ontwikkelingen die relevant zijn voor het Kulturhusgebouw en het Kulturhusconcept.

7. Tot slot

Wij vinden het werk van de Kulturhusen erg belangrijk en waarderen de bijdrage van de bestuurders, partners en vrijwilligers aan de Dalfser samenleving zeer. In deze notitie hebben we de kaders voor de Kulturhusgebouwen geschetst. De zaken die nodig en randvoorwaardelijk zijn voor een goed, toekomstbestendig partnerschap met de Kulturhusen. Zodat het gebouw dienend is aan de uitdagingen die de maatschappelijke opdracht biedt. En het Kulturhus ingezet wordt waar het voor bedoeld is: reuring, sociale binding en ontmoeting!

Kulturhus Treikoele+, Dalfsen